

\ LT /

Įspėjamasis streikas – VARTAI atverti

Deimanto Narkevičiaus trumpametražio filmo „Kartą XX amžiuje“ (2004) peržiūra

2025 m. spalio 5 d.

12–16 val.

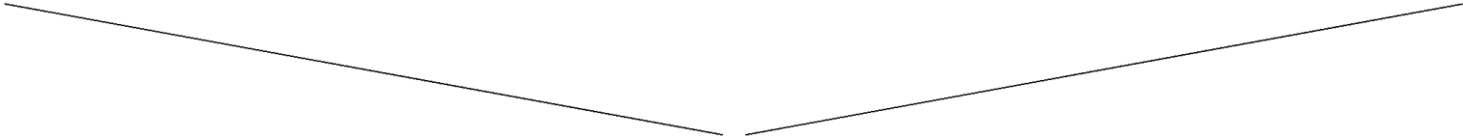
Galerijoje VARTAI

Galerija VARTAI jungiasi prie Lietuvos kultūros bendruomenės įspėjamojo streiko. Kovoame ne prieš personalijas, o už vertybinę kultūros politikos poziciją:

„NA“ negali valdyti LR Kultūros ministerijos!

Kviečiame kultūros bendruomenę ir visus neabejingus susiburti į Deimanto Narkevičiaus trumpametražio filmo „Kartą XX amžiuje“ (2004) peržiūrą. Kūrinyje menininkas permontavo archyvinę medžiagą, kurioje užfiksuotas Lenino paminklo Vilniuje nukėlimas, taip, kad atrodytų, jog jis kyla, o ne griūva. Atskleisdamas, kaip lengvai istorija gali būti perrašyta ar paneigta, šis darbas tampa itin aktualus šiandienos politiniame kontekste, kur populizmo retorika primena nerimą keliančius praeities fragmentus. Šis kūrinys liudija, kad kultūra privalo išlikti nepriklausoma erdve, puoselėjančia kritinę refleksiją ir dialogą, nes tai gali būti paskutinis kartas...

Deimantas Narkevičius (g. 1964) – vienas ryškiausių Lietuvos medijų menininkų. Savo kūryboje Narkevičius žvelgia į istoriją iš dabarties perspektyvos ir tyrinėja jausmų ir vaizduotės poveikį prisiminimams. Menininkas istoriją traktuoja kaip gyvą meninę medžiagą, o kūrybą laiko priemone, leidžiančia atverti ir nagrinėti įvairialypes temas bei reiškinius. 2001 m. Narkevičius atstovavo Lietuvai 49-ojoje Venecijos bienalėje. 2008 m. jis buvo įvertintas prestižiniu Vincento van Gogho apdovanojimu bei Nacionaline kultūros ir meno premija. Menininko kūrinių yra įsigijusios stambios privačios ir valstybinės kolekcijos, tarp kurių MoMa Niujorke, Tate Modern Londone, Reina Sofia muziejus Madride, Louisiana modernaus meno muziejus Kopenhagoje, Musée d'art Moderne de la Ville de Paris, Prancūzijos nacionalinė kolekcija ir daugelis kitų.

Šio kūrinio idėja nėra susijusi su nostalgija praėjusiam laikui. Daugelyje Rytų Europos šalių, šiuo metu išgyvenančių ekstremalią naujojo liberalizmo ekonomikos plėtrą, esama nemažai žmonių, kurie ilgisi tam tikrų socialistinių idėjų, svajonių ar net utopijų. Kadangi daugumai Rytų Europos gyventojų Sovietų Sąjungos realybė vis labiau nugrimzta į užmarštį ir tampa svetima, socializmo idėjos vėl įgauna aktualumo ir gali būti svarstomos kaip alternatyva ekstremaliajam naujam liberalizmui. Jaunesnioji karta komunizmą šiandien laiko kažkuo itin egzotiško – jai jis anaipol nėra pažymėtas teroro prieš individą ar ištisų tautų kolonizacijos ideologijos konotacijomis. O štai naujieji politikai suvis neigia dar visai neseną Rytų praeitį. Kai kurie iš jų (savo politinę karjerą pradėję dar prieš 1990-ųjų pokyčius) tapo savotiškais dešiniaisiais populistais. Jų retorika neretai kažkuo primena kai kuriuos praeities bruožus. Todėl bet koks ne tokios ir tolimos praeities atsikartojimas kelia nerimą ir šiurpą, nors šiandien ir atrodo vargiai įmanomas.

Deimantas Narkevičius, „Da Capo“. Sudaryta Marco Scotini. Berlynas: Archive Books, 2015 m.

Iš anglų kalbos vertė Alexandra Bondarev

\ EN /

Warning Strike

The screening of *Once in the XX Century* (2004) by Deimantas Narkevičius

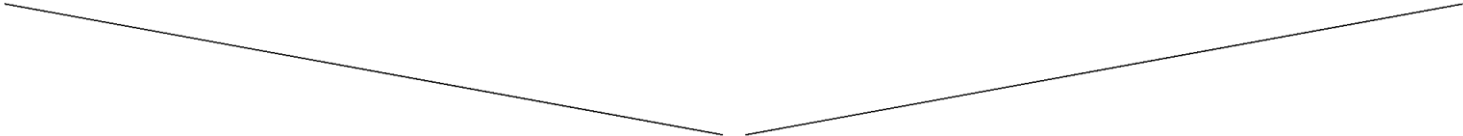
October 5, 2025

12-4 pm

Galerija VARTAI

On October 5, 2025, Galerija VARTAI opens its doors to join the Lithuanian cultural community in a warning strike, contributing to a collective call for competence, respect and responsibility in cultural policy. On this day, we invite all those in support to come together for a screening of *Once in the XX Century* (2004) by Deimantas Narkevičius. In this piece, the artist reworked archival footage of the removal of the Lenin monument in Vilnius so that it appears to rise rather than fall. By exposing how easily history can be reframed or denied, the work resonates with the troubling political climate of today, where populist rhetoric echoes unsettling fragments of the recent past. Now part of major international collections, including MoMA and the Centre Pompidou, this piece stands as a stark reminder that we must protect culture as a space for critical reflection and dialogue—because this could be the last time...

Deimantas Narkevičius (b. 1964) is a renowned Lithuanian media artist. His practice is centered around exploring history through the prism of the present and examining how memories are contoured by feeling and imagination. Narkevičius approaches history as material for art that is always alive and he views artistic practice as a means to examine manifold subjects. In 2001, Narkevičius represented Lithuania at the 49th Venice Biennale. In 2008, he received the prestigious Vincent van Gogh Award as well as the Lithuanian National Prize for Culture and Arts. His works are held in major private and public collections, including MoMA in New York, Tate Modern in London, the Reina Sofia Museum in Madrid, the Louisiana Museum of Modern Art in Copenhagen, the Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris, the French National Collection, among many others.

The thoughts behind the work are not about nostalgia for a former time. In many East European countries (which are undergoing extreme new liberal development of their economies) there are quite large numbers of people who are missing some social ideas, dreams, or even utopias. As the reality of the Soviet Union is becoming alien and forgotten for the majority of East Europeans, the ideas of socialism again become actual and possible to be discussed as an alternative for the extreme new liberalism. For the younger generation, communism is becoming something very exotic. For that generation, it certainly does not have connotations of a state of terror against the individual and an ideology of the colonisation of entire nations. On the other hand, the recent past in the East is denied by the new politicians. Some of them (who originally started their political careers before the changes of the 1990s) have become a type of right-wing populists. Often their rhetoric is somehow reminiscent of some things from the past. So there is something scary about any repetition of the not-so-distant past, even though it seems hardly possible.

Deimantas Narkevičius. *Da Capo*. Edited by Marco Scotini. Berlin: Archive Books, 2015.